

Orełdownik Wzrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzynskiego we Wrześni
Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzynski we Wrześni
Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na pocztę: miesięcznie — 96 zł, kwartalnie 2,88 zł, w ekspedycji: mies. 90 gr, kwart. 2,70 zł — Ogłoszenia: za miejsce 1-lin. 1 milim. w wyś 5 grosze przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 9 dzień przed ukazaniem się numeru — Telef. № 389

№ 76

Września, sobota dnia 4 lipca 1925

Rok VII

Witamy Was z bliska, witamy Was z daleka, witamy serdecznie Was, Bracia Strzelcy!

Oto historyczna Września przybrała się na Wasze przybycie w swą godową szatę. Wita Was świątynia prastara i Chrystus na niej rozpięty, witają prochy naszych dziadów pod Sokołowym i Wrześnią poległych, witają Was dzieci katowane ogniem za pacierz ojczysty, witają Was Wrześniacy z pod Zdzichowu i Szubina, wita Was miasto całe, wita Was i przyjąć pragnie z staropolską, u nas nie zagasła jeszcze gościnność.

Przybywacie do grodu naszego, by być świadkami poświęcenia naszej z trudem i mazurem zbudowanej strzelnicy, by uroczystości

tę Waszą obecnością uświetnić, ale przybywanie zarazem w tym celu, by przy tej sposobności siły Wasze zmierzyć i walczyć o palmę pierwszeństwa.

Wdzięczni za przybycie, życzymy Wam w murach naszych jaknajprzejmniejszego pobytu, miłych z pobytu u nas wspomnień na przyszłość i zwycięstwo oraz zachętę do dalszej pracy w myśl hasła Waszego.

„Ćwicz oko i dłoń w Ojczyznę obronie!”

Program poświęcenia strzelnicy we Wrześni

W sobotę, dnia 4 lipca

Wieczorem o godz. 9 capstrzyki i przyjęcie gości na dworcu.

W niedzielę, dnia 5 lipca

Rano o godz. 6 pobudka.

O godz. 6,30 i 9,30 przyjęcie na dworcu i odpow. do sali brata Knechta.

O godz. 10,15 wymarsz do kościoła.

Po nabożeństwie pochód na rynek i powitanie gości przez p. burmistrza, następnie wymarsz do strzelnicy, stamtąd, po dokonaniu aktu poświęcenia, powrót do lokalu brata Knechta.

O godz. 1,30 uroczystościowe zebranie, następnie wspólne obiady.

O godz. 3 wymarsz na strzelnicę i rozpoczęcie strzelania.

O godz. 8 zakończenie strzel. i wymarsz do miasta.

O godz. 9,30 raut z tańcami w sali brata Knechta.

W poniedziałek, dnia 6 lipca

O godz. 8 dalsze strzelanie.

O godz. 4 koncert w ogrodzie.

O godz. 9,30 wieczorną pogawędkę na strzelnicy, w razie niepogody w sali brata Knechta.

We wtorek, dnia 7 lipca

O godz. 8 dalsze strzelanie.

O godz. 4 pop. zamknięcie strzelania.

O godz. 4,15 zbiórka wszystkich braci.

O godz. 5 proklamacja króla i rycerzy, rozdanie nagród i zakończenie zjazdu.

We wszystkich dni zjazdu koncertuje orkiestra 68 p. p. pod batutą p. podpor. Szala.

Wstęp do ogrodu dla dorosł. 1 zł, dla dzieci 50 gr.

Bractwo Strzeleckie we Wrześni 1884 — 1925.

Podane daty w nagłówku wskazują, że bractwo nasze nie zalicza się do stowarzyszeń z kilkulewską w czasie, lecz należy do tej kategorii, które powstały w czasie niewolli z przewodnią myślą służenia pokolewemu germanizacji zabranych prowincji. Grunt wrześniński nie był jednakowo podatny do szybkiej germanizacji. Rzeń obywatelstwa pomimo powierzchownego współżycia z Niemcami w mieście naszym, stał twardo na gruncie narodowym i w obronie równoprawienia języka. Przeciwnie jednak niż podane odczyty zwołujące obywatelstwo na pierwsze zebranie całego założenia bractwa wskazują, że inicjatywa wyszła ze strony niemieckiej i to nawet urzędowej, z landratem ówczesnym Freymarkiem na czele. — Ustnie podane wspomina obywatela Piatkowskiego, który jakoby był inicjatorem założenia Bractwa. Niechaj jednak same akta mówią, i tak pierwszy skrypt, po niemiecki i po polsku pisany brzmi:

„Na ogólne życzenie zawiązało się w mieście tudzież Bractwo Strzeleckie i ma odbyć walne zebranie

się dnia 31 t. m. po południu o godz. 5-tej w lokalu kupca p. Rosta, gdzie statuta do przejrzenia leżą. Mający chęć przystąpienia do товариства zechcą swe nazwiska niżej podpisać z nadmienieniem, że wstępne płaci się 2 talary i rocznej składki talara jednego. O rozprze-strzeżenie tej odczyty uprasza się.

Września, dnia 28 maja 1884 r.

Freymark, Arendski, Tschacher, Warden, Landrat Rost, Fietzsch, przystąpił: Łowiecki, Beuther, Chelmicki, Helmanowski, Wróblewski, Treppmacher, Radonski, F. Piatkowski, Borecki, Malin, Bobowski, Kaerger Adolf, Fescher, F. Bednarowicz, Kiszal, Bomberg, Elnike, Krause, Roth L., W. Poturski, A. Suszczynski, Dr. Tabernacki, J. Dzieciuchowicz L., Mojżkiewicz, Schlicht i dalszych 6 nieczytelnych podpisów. Razem 30 nazwisk.

Na zebraniu wybranym został zarząd (Dyrektorium) złożony z p. prokura landrata Freymarka, sekretarza restauratora Greyego, rentalnego Tomasza Bobowskiego, i ławnika Wardana leśniczego z Marzelewa. Zebranie uchwało urządzić strzelanie, a jako oznakę zielono-białą kordkę. Protokół pisany jest tylko po niemiecku z zamiarą że obecni polscy zrzekają się osobnego protokołu po polsku pisanego.

wprawdzie akto o tem nie mówią ale widocznie lojalność ta nie podobała się większości, gdyż z następnego protokołu, który jest w obu językach pisany wynika, że postarano się o równoprawienie językowe. Oficjalna nazwa niemiecka brzmiała „Schützengesellschaft” zmienione z biegiem czasu na „Schützengilde”. Uchwalone pierwsze strzelanie odbyło się utworzone w lasu Bierglinkowskim kółko p. hr. Edwarda Ponińskiego Bractwu do dyspozycji oddał, zapisując się sam jako członek Bractwa. Do bractwa mieli wstąpić obywatele całego powiatu i widzieli już, że na następne walne zebranie na dzień 24 t. 1885 r. zwołane kurendą podpisał 59 członków a Strzałków domaga się utworzenia osobnego oddziału dla siebie, co jednakowoż odrzucono. Na następnym zebraniu dnia 17 marca tegoż roku obradowano: 1. względem statutu tutejszego товариства strzeleckiego, 2. względem przeznaczenia ew. obsadzenia oddzielnie placu strzełowego, 3. względem zakupu-nia własnego szlarentu.

Uchwalono składkę kwartalną 50 groszy oraz druk statutu i rozdanie ich bezpłatnie członkom.

Na następnym zebraniu dnia 5. 5. 85. powstaje myśl zbudowania na ofiarowanej polance w lasu Bierglinkowskim własnego celu (strzelnicy) czego jednak z braku gotówki zamierzano, natomiast uchwalano się i podpisać statut i regulamin, strzelania, oraz 70 talarów jako Inagradę dla króla kurkowego. Jednocześnie uchwalono mianować brata hr. Edwarda Ponińskiego pierwszym honorowym członkiem Bractwa. Kurenda podpisało już 60 członków. Cos musieli niemiecy nie słowoswać się z powyższymi uchwałami, i bowiem w tym celu brat Łukasz Nowakowski skarży się na to, że tylko po niemiecki pisane kurendy otrzymuje i stawia wniosek o trzymanie się ściśle statutu. W 1886 r. ku wypowiednia p. hr. Poniński strzelcom lasek a proponuje przenieść cel (szopę podmurowaną) własnym kosztem nad szosę strzałkową ku dolinie. W roku urządzono tego placu strzelbowego wyniosły 373 talary. Urządzeniem i fakcją szlarentu budowniczy Neumann. Bractwo liczyło już 73 członków.

W roku tym sprowadza bractwo na własny koszt celem wyprobowania sztucer iglicowy (Bozenbüchse) z Berlinu za 19 talarów. Ciekawe jest sprawozdanie skarbnika zamylające rachunki bractwa w dochodach 275 tal. 20 sbrgr. i w kosztach 155 tal. 18 sbrgr. i ten, wykazuje majątek gotówkowy 120, 12 sbrgr. 11 ten. 6 — rok trzeci istnienia zamyka bractwo licząc 83 członków.

Na nowej strzelnicy nie utrzymano się długo, już bowiem 10 stycznia 1884 r. p. hrabia ponownie dotychczasowe miejsce wypowiada. Bractwo otrzymuje od miasta przy dzisiejszym cmentarzu żydowskim obecne łaki igracynice, objętości 15 morgów 104 l k. Szopę kupił na rozbiórkę brat Jerzykiewicz. Do urządzenia i odbudowania strzelnicy nowej przyczynia się dodatkowo ponownie hr. Poniński, strzelnica jest w posiadaniu bractwa do 1875 r. w którym to roku dnia 28 kwietnia zawarty zostaje kontrakt na mocy którego p. Pfiznermann na zawadzki hubach oddaje do dyspozycji bractwa ogród swój zwany Dohles-Ruh. Tu zagospodarowano się, wybudowano strzelnicę i używano jej aż do roku bieżącego w którym to bractwo opuszcza poraz czwarty i ostatni dotychczasowy ogród z powodu iż wielkiej odległości od miasta i z wielkim trudem i napociem energii buduje na własnym gruncie nową podług wszelkich wymagań bezpieczeństwa i wygodę urządzonej strzelnicy.

Troską zarządu jak z akt wynika było od założenia bractwa utrzymywanie towarzysza na jaknajwyższym poziomie — widziemy więc urządzenie dorocznych balów na które zaprasza się tylko przez członków poleconych gości. Dalej nakłada się ciężkie kary pieniężne za pobicie się lub zwady w łonie bractwa, a nawet zagroza się wykluczeniem w 2 wypadkach pobicia się mianowicie: braciom Jerzykiewiczowi i przewidywskiemu i Plucinskiemu przeciw Nehringowi z Bierzglinki. Znachodzi się wypadek, że obywatelowi Lapińskiemu przez trzy lata pozwala się stawiać wnioski o przyjęcie i dopiero po przeprowadzeniu dokładnej rewizji podanych przyczyn, przyjmuje go się w czwartym roku. Widziemy więc jak bardzo dbano już w przeszłości o dobór członków bractwa i ich nieskalność honorów. Rygodnie Strzelnicy było już atrakcją dla miasta i okolicy i umiały gromadzić znaczne zastępy ludzi. Wnioskujemy to raki skarbnika — który urządził licytację na szalazy z koncesją na sprzedaż szkła, cukierków, kiełbas owoc etc. — przykłąd przy licytacji 1899 r. przyniósł bufet 33 talary, szkło 24 tal. pierniki 26 tal. i strzelanie na szpichy 7 tal.

Zebrania odbywało bractwo kolejno w lokalach Rosta (dzisiaj Waniorok), Paprzyckiego (dzisiaj hotel Haenisch), Winziewskiego (dzisiaj Matyja) Poturskiego Bednarowicza (dzisiaj Natonski) i M. Trapczyńskiego.

Przeszłości Bractwa:

- Od 1884—1862 landrat Freymark
- 1864—1868 burmistrz Merdas
- 1878—1877 Domkowicz
- 1878—1879 Seifert
- 1880—1882 Freiherr v. Seidlitz
- 1883—1884 Baacke
- 1884—1885 W. Kaczorowski
- 1886—1900 Seyfert
- 1900—1903 Bertold Rauln
- 1904—1910 Antoni Kaczorowski
- 1911—1919 Hugo Scholz
- 1920—1921 Karmierz Borecki
- 1922—1924 Ludwik Jerzykiewicz
- 1924 Spiridon Jasinski

Sekretarzami Ustymowicz, Urbanowicz, Wardeski, Winicki, Antoni Schindler, E. Kuczek, Waleczak Józef, Bartkowski i Z. Nowakowski. Godność Króla Kurkowego piastował kolejno: w pierwszym roku sekretarz sądu Ustymowicz, następnie bracia: Bakowski, Piotr Plucinski 2 krot, Kirscht, Zablewski, Wincenty Kaczorowski 2 krot, Fr. Bednarowicz 5 krotne, Zacher H. adwokat Paasch, Wolski, Janicki Tomasz, Kologoraki Edward, Mirela Fiedma, Kiszewicz Stan. 2 krot, Urbanowicz Fr., Grzesz-piszcz Głowa, Rybicki Józef, Jakubowski Michał

Wrzesień, dnia 3 lipca 1925 r.

Kalendarz rzymsko-katolicki:
dzisiaj: Leona P., jutro: Prokopa.

* Z okazji uroczystości poświęcenia nowo-powstałego strzelnicy i z tem łączony przyjazd licznych gości i bractw strzelczych z poszczególnych miast uprasza się obywatelstwo o udekorowanie swych domów chorągiewami i emblematami krajow.

Magistrat

Solytąk, burmistrz.

* Szanowne Obywatelstwo uprasza się o dekorację domów w niedzielę dnia 5 bm. by godnie witac braci strzelczą.

Niechaj Wrzesień i pod tym względem nie pozostanie w tyle za innymi miastami i miasteczkami naszej dzielnicy.

Zarząd Bractwa Strzelckiego.

* W oknie wystawne firmy Zygmunta Nowakowski w rynku narożnik ulicy Siemkiewicza wystawione są premja ofiarowane dla najlepszych strzelców, podczas strzelania uroczystościowego.

* We wtorek, dnia 7 bm. odbędzie się we Wrzesznie jarmark kramny.

* W sezonie czeresni nie zapominaj o tem, że po czeresniach nie należy pić zimnej wody i innych chłodnych napojów. Nieprzeżrzenie tej wskazówki już niejednokrotnie spowodziło śmierć.

* Wyminenialność biletów zdawkow. na srebro. Zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej dotyczącym systemu monetarnego i ustroju pieniężnego w Ministerstwie Skarbu opracowywane jest rozporządzenie, wprowadzające jednolitość biletów zdawkow. na monety srebrne w Centralnej Kasie Państwowej.

Wyminenialność w zasadzie istniała dotychczas, nie była jednak faktycznie stosowana z powodu opóźnienia dostawa monet srebrnych z zagranicy. Obecnie dostawa srebra jest znaczniejsza i umożliwia w najbliższym czasie całkowite przeprowadzenie zasady wyminenialności biletów zdawkow. na monety srebrne.

* Konwersja pożyczek państwowych. Urząd pożyczek państwowych ministerjum skarbu wyjaśnia, że ustawa o uzupełnieniu rozporządzenia przydz. Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. o przechowywaniu zobowiązań skarbu państwa, z tytułu pożyczek oraz rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 28 grudnia 1924 r. nie została jeszcze ostatecznie przez Sejm uchwalona, wobec czego nadsyłanie do urzędu pożyczek państwowych wszelkiego rodzaju podań, zaświadczeń, kwitów, celem uzyskania wyższej konwersji, aniżeli przewidziana te ustawy, jest przedwczesne.

Po wejściu w życie ustawy i wydaniu odnosnego rozporządzenia, wykonawczo, ministerjum skarbu poda do publicznej wiadomości, jakie dowody winny być przedstawiane urzędowi pożyczek państwowych, celem uzyskania wyższego przechowania z tytułu pożyczek państwowych z roku 1918 1920.

— Zakupy wojskowe u producentów. Aby dać możność bezpośredniego wzięcia udziału w dostawach wojskowych, w tym celu, umożliwiając każdemu z nas sprzedać korzystnie swój towar i osiągnąć natchemistową zapłatę, — Rejonowe Kierownictwo Intendencji w Gnieźnie zorganizowało zakupy odrębne u produ. otentów. — Zakup odrębny jest tym rodzajem nabycia artykułu, że odrębny producent, przywróci transport kolowym (własną furmanką) pewną ilość mającego do zbycia towaru do Rejonowego Zakładu Zwyńsotowego w Gnieźnie, który towar ten natychmiast odbiera i za niego płaci gotówką.

Reflektuje się obecnie na owies, siano i słome, toteż, tylko do owiesu, siana i słomy, słodkie, lakowe, słoma owiana, jęczmienia i żytnia.

Jednorazowo zakupuje się od pojedynczych rolników odrębnie owies począwszy od 100 kg., siano i słome począwszy od 300 kg.

Zakupy odrębnie odbywają się codziennie pomiędzy godziną ósmą wieczorną (druga popoł.) w Rejonowym Zakładzie Zwyńsotowym w Gnieźnie ul. Wrzesińska nr. 28.

Odbiór odbywa się loco Zakładu Zwyńsotowy — zapłata za dostarczony towar po ugodzonej cenie następuje natychmiast po uskutecznieniu przyjęcia towaru pod względem ilościowym i jakościowym. W celu uniknięcia odbioru i zapłaty odbywa się z największym pospiechem tak, by odnosny producent nie potrzebował długo czasu tracić.

Poza zakupem odrędnym u drobnych rolników, reflektuje Rejonowe Kierownictwo Intendencji na większe dostawy owsa, siano, sianiny wysuszone, u producentów, których uprasza się, by przysyłali większych ilościach wagonowych o zwracanie w sprawach dostaw wprost do Rejonowego Kierownictwa Intendencji Gnieźno w koszarach 69 pułku piechoty, wejście od ulicy Chrobrego 1, piętro pokój nr. 133.

Rejonowe Kierownictwo Intendencji Gnieźno.

— Poznań. (Krawce sukni pijaństwa.) Dnia 2. bm. około północy wtargnął niekiedy Bogdan Olszński w podchmielonym stanie do restauracji „Palais Royal”. Poniżej kierownik restauracji, nie zważając ze względu na stan zdrowia, wzbronił mu wstępu do lokalu, tenże dobył browninga i wystrzelał ranił p. M. w skron brawo poważnie. Rannego przewieziono do szpitala miejskiego. Po dokonaniu natychmiastowej operacji, lekarz polecił po śmiertelnie rannego kapłana, celem zaopatrzenia go Sakramentami św.

— Wągrowie. (Tragiczna śmierć obłąkanej.) W Jankowie pod Wągrowcem wybuchł dnia 2. bm. wiecej, niż pożar w zabudowaniach gospodark. Vincentego

Nitkego. W płomieniach stanęła stodoła, która szczególnie stała się pastwą niszczącego żywiołu. Jak się okazało, z Nitkego Rosła, nie przyszło szał, zamknął się w stodołę, a następnie podpalił wypinając ją niemal po brzegi, świeżo zwiezionę z łak siano. Niszcząceńce ofiary pomieszenia zynobyło nie dalo się uratować. Po ugaszeniu ognia wydobyło tylko zwęglone szczątki.

O wojnie celnej.

Wiedeń, 1. 7. „N. Fr. Presse” donosi z Berlina: Ogłoszone przez polityczjalny komunikat, stwierdzając że rząd polski rozpoczął wojnę celną ogłoszeniem rozporządzenia o zakazie przywozu pewnych kategorii towarów niemieckich. Rząd niemiecki musi wobec tego przedsięwziąć zarządzenia odwetowe. Ogłoszenie tych zarządzeń nastąpiło 1. 7. b.

Rzym, 1. 7. Pizna o stosunkach handlowych polsko-niemieckich „Messaggero” podkreśla defensywność polskich zarządzeń wobec ograniczeń, jakie są wprowadzane ze strony niemieckiej oraz zaznacza, że Polska pragnie zawrzeć z Niemcami prowizorium na podstawie wzajemności materialnej. Dziennik „l'Italia” podaje, że Niemcy pragną powrócić do polityki „carte blanche” rokowani, lecz Polska prowokować nie się daje, co sprawia prasie berlińskiej widoczne zakłopotanie.

London, 1. 7. „The Financial Times” z dnia 26 czerwca br. zamieścił obszerną korespondencję na temat zatargu, wywołanego polsko-niemieckimi rokowaniemi w Londynie, wskazując na możliwość zastąpienia w Polsce na wypadek utraty rynków niemieckich innymi rynkami.

Eventualna wojna celna Niemiec z Polską spowoduje konieczność opuszczenia G. Śląska przez niemieckich funkcjonariuszy, którzy powrócą do Niemiec i zwiększą trudności na przedłużonym niemieckim rynku pracy. Pozna przywrócić z Niemiec do Polski będzie musiał być zastąpiony przez przywró z innych krajów, a w pierwszym rzędzie z Anglii, która wskutek konkurencji niemieckiej nie miała dotychczas żadnych widoków zbytu na rynku polskim.

Echa trzęsienia ziemi.

Nowy Jork, 30. 6. Ostatnie doniesienia z terytorjum, dotknętego katastrofą głośnia, że trzęsieniem ziemi towarzyszył straszliwy loskot. Santa Barbara zostało zaciętnie tumanian kr. Z hukiem walczyły się fale, wznosiły się krzyże, rannych i zasypanych. Uczestka była niemożliwa skutku falowania ziemi. Ulice nagle zalala olbrzymia masa wody. Wskutek eksplozji rezerwarów benzyny wybuchł ogień, który powiększył jeszcze zamieszanie. Dwa olbrzymie hotele zawalily się jak domki z karc. Całe dwiście zasypane są gruzami. Wzburzenie rozpadło się na dwie części, a toż sam wybuch, nie miały czasu się zbliżyć. Mieszkańcy jednego z hoteli w liczbie 300 zginieli. Zniszczono zostało również centrala elektryczna, wskutek czego miasto jest bez światła.

O zgodę Gdańska z Polską.

Gdańsk, 30. 6. „Dan. Volksstimme” zamieszcza artykuł, występujący przeciw nieustannym manifestacjom i obchodom wezwaniom niemieckim w Gdańsku i na Pomorzu, zjadając z Polakami. Setki firm gdańskich, jdnak z horyzontu — pisze dziennik — 18 tys. bezrobotnych napędia ulice miasta, nieda szerokiej warstw ludności przybra formę zastraszającą, śmiertelność rośnie. Czu w tych warunkach rozsydny i nieopanowany przez szowinizm senat nie powinien wyścignąć ręki do Konstytucji? Wszystko w Gdańsku widać w szaleństwie i w kłopotach, teatrach i ogródkach na każdym kroku przypomina się Gdańszczanom sceny bojowe i propagujące ducha odwetowego.

Dziecinna demonstracja.

Warszawa, 30. 6. W Łodzi odbyła się jedyna w swoim rodzaju demonstracja dzieci jednej ze szkół powiatowych, gdzie same, w swym wieku, wzięły świadectwa i gremialnie ruszyły pochodem na ulice Piotrkowską, gdzie poczęły dziać świadectwa, ktorými zaświadczya ulice.

Czerwona księżniczka

Wiedeń, 2. 7. Wnuczka cesarza Franciszka Józefa, Elzbieta Wundischgratz, zaręczyła się z socjalistą, posłem Pez-niem. Księżniczka należy do partji socjalist. demokracji.

Wyroki moskiewskie

Moskwa, 1. 7. W procesie przeciwko studentom niemieckim Kindermanowi, Wolfowi i Dittmanowi prokurator zażądał kary śmierci dla wszystkich oskarżonych.

Obrona lra

Rzym, 1. 7. Mussolini przywrócił reprezentantom małych i średnich banków, którzy przełożyli mu projekt w sprawie obrony lra. Spadek walorów państwowych jest obecnie przedmiotem poważnych rozważań ko finansowych.

Przed zamknięciem Opery Poznańskiej?

Poznań, 2. 7. Na wczorajszym posiedzeniu Rady Miejskiej, w sprawie szczegółowego sprawu teatrów miejskich w Poznaniu, W myśl propozycji Komisji Finansowej powzięto następującą uchwałę: 1. Prowadzić Teatr Polski w ramach budżetu, uchwalonego przez Radę Miejską dla tzn. teatru za okres czasu od 1 września do końca grudnia 1925. 2. W celu utrzymania teatru, przekazać mu sily plantacyjne ludności, z mknąc Operę od 1 września 1925, o ile zespoły artystyczne nie zgodzą się na nowe warunki, zaproponowane im przez deputację teatralną i zaakceptowane przez Radę Miejską.

Ustąpienie biskupa Matulewicza

Warszawa, 2. 7. Dzienniki podają, że dotychczasowy biskup wileński, ks. Matulewicz, ustępuje ze swego stanowiska w obecności w życie Konklawy, w której mianowana diecezja wileńska na archidiecezję.

Ubezpieczenie pracowników umysłowych

Warszawa, 1. 7. Sejmowa Komisja Ochrony Pracy obradowała nad projektem noweli do ustawy

o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Przyjęto art. 1, ustalający zasady, że ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia podlegają tylko ci, którzy pracują umysłowo, zarabiający nie więcej, niż 500 złotych miesięcznie.

Stronictwo wielkiej własności ziemskiej

Warszawa, 1. 7. Grupa chrześcijańsko-rolnicza i stronnictwo chrześcijańsko-ludowe połączyły się w jedno stronnictwo pod nazwą „Stronnictwo chrześcijańsko-narodowe”, którego celem będzie obrona interesów wielkiej własności ziemskiej. Prezesem Rady Naczelnej jest senator Suldrzyński, prezesem Zarządu senator Kasznica.

Wybuch niemieckiej fabryki chemicznej.

Berlin, 2. 7. Wczoraj nastąpił w fabryce „Flaka” silny wybuch, w którym poległ jeden robotnik. Gmach zdemolowany. Wiele robotnic uległo śmiertelnym obrażeniom.

Evakuacja Zagłębia Ruhry

Paryz, 2. 7. Wojska francuskie opuściły wczoraj straszkę mostowy pod Elomburgiem. Dośr rano wojska francuskie wychyliły się z mostu między Reinhausen i Hochfelden oraz z pod Duisburga.

Wobec bandyckich metod sowieckich.

Warszawa, 2. 7. Między Ministerjum Spraw Zagranicznych a rządem sowieckim toczą się rokowania w sprawie wydania porwanego przez pograniczną straż sowiecką oficerów polowych, Majora i ppor. K. O. P. Jak wiadomo, Maczyński został onegdaj w nocy porwany podstępem przez żołnierzy sowieckich podczas wizytacji granicy. W odpowiedzi na to polscy żołnierze schwycili kilku żołnierzy sowieckich, wskutek czego powstał incydent, który zostanie likwidowany w drodze dyplomatycznej.

Olszka i Kraków.

Paryz, 3. 7. Przebieg walki w Maroku jest ciężki. Wprawdzie gen. Freidenberg posunął się naprzód, przyczem zmusił kilka plemion, które przeszły na stronę Abdul Krima — do uległości, jednak atak regularnego wojska Ryfendy w liczbie 6000 na szosę między Fezem i Tadmie, nie przyniósł powodzenia. Francji musially conąć się przed, przeważającą siłą Abdul Krima. Wojska francuskie podjęły przeciwalki.

Krótkie wiadomości

— Pan Premjer Grabski wygłosił w Komisji Skarbowo-Budżetowej przemówienie o położeniu gospodarstwa Państwa, w którym stwierdził, że jest ono „bardzo ciężkie, pomysłne. Najtrudniejsze 3 miesiące przeżyliśmy, bieżący rok będzie cięższy i następnego miesiąca przedstawia się być może. Z pożyczki amer. otrzymaliśmy 114 mil zł., wkrótce dostaniemy resztę 53 mil. Rokowania o dalsze 15 mil. dol. nie są jeszcze ukończone. Z pożyczki amer. rząd wydzierżawił 79 mil. dol. Banku Gosp. Krajowego, 20 mil. na budowę kolei, 10 mil. na budowę szos i mostów na budowie. W końcu omawiał p. premjer stosunki gospodarze z Niemcami i zakończył słowami: Dążymy z Niemcami do układów, ale nie kosztem naszego eksportu i robimy ustępstwa, o ile oni je zrobią. Inem językiem rozmawiać nie możemy.

Ministerstwo ogłosiło w Dzienniku Staw nr. 61 listę towarów, które w najbliższym czasie będą wzybrniony. Zawiera ona owoce, korzenie, kawę i jej surrogaty, kakao, herbatę, który wyprawione, skóry futrzane, obuwie i inne wyroby skórane, wyroby z drzewa, meble, wyroby porcelanowe, opony, węgiel, azotniak, mydła szereg wyrobów żelaznych, narzędzi, sprzętów domowych, samochodów, tkaniny, dywany, wyroby miedziane, konfekcje, wyroby galanterijne. Rozporządzenie weszło w życie 27 czerwca br. Wojna celna z Niemcami wobec tego ogłoszona.

— Polski szkolny okręt handlowy „Lwów” wychyli na morze Śródziemne. Zwiedzi Londyn, Włochy i kraje graniczące z tem morzem.

— Obszar, na którym dotychczas znajdowały się 30 folwarków, w roku kładzie „hum i taksis, rządy polski zlikwiduje w najbliższym czasie.

— Krakowski zakład dla leczenia radem otrzymał od belgijskiego zakładu jeden gram radu. Ten to dla Polski wypadkiem doniosłym nie tylko dlatego że taki i gram czystego radu kosztuje 70 tys. dolarów, ale także dla tego że nasz zakład posiadac będzie 2 gr. czystego radu, co jest wielką rzeczą. Jeżeli zwążywny, że instytut belgijski w Brukseli dla wytworzenia 1 gr. czystego radu potrzebuje 50 wagonów rudy z Konga w Afryce i musi użyć do tego drugie 50 wagonów materiałów pomocniczych. Brukselska wytwórnia jest w stanie produkować tylko 2-3 gramy rocznie.

Z życia Towarzystw

* „Baczność Bracia Strzeley! W niedzielę 5-go rano o 6-tej zbiorca członków na rynku. Umundurowani bracia stawiają się z karabinami, nieumundurowani w ciemnym ubraniu, białe rękawiczki, odznaka strzelcka (kokuł, gwiazda, piolet, biały dym).

Zarząd Bractwa Strzelckiego.

* „Czołem! Zebranie Tow. Ginn. „Sokół” odbędzie się w poniedziałek 6. bm. o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Knechtla. Na porządku obrad ważne sprawy; uprasza się członków o liczne i punktualne przybycie.

Miejsceze zebranie Związku Inw. Woj. P. P. Kola Wrzesnia odbędzie się w niedzielę, dnia 5-go lipca 1925 o godz. 12.30 w poł. w sali p. Knechtla (p. Bartkowiaka). Ponięważ będzie wygłoszone sprawozdanie ze Zjazdu delegatów w Warszawie prosi o liczne przybycie.

* „Gótoł! Zebranie Stow. Młodzieży odbędzie się w sobotę 4. bm. o godz. 7.30 w czczym na dziedzińcu. O licznym udziału proszą. Zarząd.

* „Sprawie służ! W piątek o godz. 7.30 odbędzie się ćwiczenia na dziedzińcu Szkoły Powzechnej. Stawienie się wszystkich druhen konieczne. Stowarzyszenie Młodych Polek.

Persil

niedościgniony środek do prania

Oszczędność pracy, tanie pranie,
bielizna znakomitej biele. Tylko w
znanym opakowaniu.

uczeń

porządnym rodzicom
może się głosić
od zaraz.

St. Górski
mistrz siodlarski.

Wielebn. Duchowieństwu, WP. rektorowi
Gaweckiemu oraz wszystkim znajomym za
okaz. dowody współczucia i oddania ostatniej
przysługę ukochanej córce naszej z głębi serca

Bóg zapłać!

Rodzina Musielaków.

Za spokój duszy naszego najdroższ. i naj-
lepszego syna i brata **śp. Tadeusza Kulekiego**
jako w l. bolesną rocznicę śmierci odprawia się

Msza św.

5 lipca rb. o godzinie 8.45 rano o czym za-
wiadamy krewnym i znajomym.

Rodzice z rodziną.

Za nadesłane nam życzenia, w dniu ślubu
naszego, składamy wszystkim serdeczne
staropolskie

Bóg zapłać!

Kazimierz i Maria Szafraniakowie.

Licytacja przymusowa!

W jarmark dnia 7-go lipca 1925 roku
o godz. 9 przedp. publicznie sprzedam
najw. dając. za natchmiasową zapłatą
na rynku we Wrześni

1 motor 30 konny.

Janicki, komornik sądowy, Września.

Licytacja przymusowa!

W jarmark dnia 7-go lipca 1925 roku
o godz. 9 przedp. publicznie sprzedam
na rynku we Wrześni najw. dając. za
natchm. zapłatą:

2 akcje Cukrowni we Wrześni,

400 marek niemieckich w srebrze.

Janicki, komornik sądowy, Września.

Pięgi Uczniów

26łte plamy, opalenie uszu
pod gwarancją opiekarki Jana
Gadebuscha Axela kreni od
piegów:

1/2 słoika 1,50 zł
1/4 słoika 3,- zł
Axela mydło 1 kaw. -75 zł
3 kaw. 2,- zł

we Wrześni
do nabycia w Centralnej
Drogerji Z. Wolskiego.

przysięgę
ZARAZ
M. Roszakowa, modystka
Warszawska 5.

Zamówienia na STEMPLE

kazdego rodzaju przysięgę
A. Prądyński, Września.

Nadszedł wielki wybór ksiąg kontowych

Ceny niskie!

Ceny niskie!

A. Prądyński, księgarnia, Września

Obwieszczenie!

Pomimo istniejącego zakazu sprzedaży broni i
amunicyi osobom niepowołanym zdarzają się często
wypadki, że kupcy zajmujące się handlem wzgl.
reperacyą broni palnej sprzedają takową osobom nie-
uprawnionym do posiadania wzgl. noszenia broni nie
zdając sobie sprawy z lekomyślnego i karygodnego
postępowania.

Wobec powyższego zwracam tu kupcom i
mieszkańcom uwagę na następujące:

1. Do posiadania broni palnej i noszenia takowej
le soba jest li tylko upoważniony ten, który uzyskał
zezwolenie władzy policyjnej lub administracyjnej
z-szej instancji na noszenie broni palnej.

2. Sprzedaż broni palnej

a) osobom cywilnym dopuszczalna jest po przed-
łożeniu urzędowego pozwolenia, że dana
osoba jest upoważniona do posiadania i no-
szenia broni,

b) Funkcjonariusze Policji Państwowej nabywać
mogą broń krótką palną jedynie na podstawie
pisemnego pozwolenia wydanego przez ich
bezpośredniego przełożonego (komendant
Pow. P. P.) Pozwolenie to pozostaje u spra-
dzającego broń i służy jako dowód sprzedaży
broni osobie do kupna uprawnionej.

Funkcjonariusze Policji Państwowej
kupujący broń palną jedynie dla własnego
użytku nie mając być użytą dla ekwipunku
i dla celów służbowych podlegają przy jej
kupnie tym samym przepisom jak osoby
cywilne i winni uzyskać pozwolenie władzy
administracyjnej.

c) Osoby wojskowe nabywać mogą broń krótką
palną (rewolwer, pistolety i t. d. jedynie na
podstawie pisemnego pozwolenia wydanego
przez ich bezpośrednio-przełożonego (dowódcę
pułku i t. d.)

d) Osobom nieletnim i młodzieży szkolnej jest
sprzedaż jakiegokolwiek broni palnej wogóle
nie dopuszczalna.

Wreszcie zaznaczam, że sklepy które się zajmują
sprzedażą broni palnej oraz amunicyi winni być
w posiadaniu pozwolenia władzy administracyjnej I-szej
instancji (Starostwa) i prowadzić ewidencję sprze-
danej broni z podaniem nazwiska oraz miejsca za-
mieszkania kupujących broni i datę i l. d. wydanego
pozwolenia na zakup wzgl. noszenie broni.

Ewidencję tą należy w razie żądania kontrolu-
jącego urzędnikowi policyjnemu przedłożyć do
wglądu.

Przypominając powyższe wzywam tu, kupców
oraz mieszkańców do ściślego przestrzegania prze-
pisów w tym kierunku, gdyż winnych przekroczenia
i opieszalszych właścicieli sklepów broni i amunicyi
pociągnę do surowej odpowiedzialności karnej
w drodze sądowej.

Września, dnia 26 czerwca 1925 r.

Urząd Policyjny

L. dz. 1445/25 III.

Sołtysik

ogłoszenia
tej szerokości kosztują jednorazowo:

2,5 cm. wysoko	2,50 zł.
3 " "	3,- "
4 " "	4,- "
5 " "	5,- "

itd.

Przy 3 razach 10 proc. rabatu.

Prawdziwy Podwójny Rycerz

znana i lubiana Domieszka do kawy

we wszystkich składach żywnościowych
znowu do nabycia.

Jen. Repr. Antoni Jabłoński, Poznań
ul. 27-go Grudnia 16 -o- Tel. 5050.

Formularze

do obliczania podatku dochodowego od uposażenia
służbowego ma na składzie

Księg. A. Prądyńskiego.

pokój Kanapy

— fotele — materace
sprzedaje —
po cenach najniższych
i dogodnych warunkach
spłaty - - - - -

Książki szkolne

dla
wszystkich szkół miasta
i powiatu
nadeszły!!

A. Prądyński
księgarnia.

W d z i ę k u

nadaje młode, świeże oblicze,
czysta, delikatna i piękna cera.
Osiągnąć to można przez uży-
wanie mydła lilowego mlecznego
„Ergasta”. Cena 75 gr. Zwać na
nazwę „Ergasta”, gdyż są
bezwartość zastawieniwa.
Do nabycia
w Drogerji Z. Wolskiego.

Ostrzy się!

brzytwy, maszynki,
nożycki, giliet
aparaty, pod gwarancją
dobrego i tanio.

St. Galas, vis a vis poczty.

Lampjony Gierlandy pap.

na czas zabaw
latowych
poleca

A. Prądyński
Księgarnia.

Abonuje Oregownik Wrzesniński

Myli się

ten, kto przypuszcza, że każdym innym lub tańszym
wyrobem, który nie jest wytwarzany według odrębnego
systemu ks. Kneippa — zastąpić można jedyną w swym
rodzaju prawdziwą Kathreinerą kawę słodową
Kneippa —

Niemna nie równie dobrego!

Z dniem 1 lipca

przejąłem drogą dzierżawy lokale restauracyjne p. St. Knechtla

położone przy ulicy Sienkiewicza nr. 16.

Zadaniem mojem będzie Szanowną Publiczność miasta i okolicy
pod każdym względem zadowolili i proszę o łaskawe
poparcie mego nowo-przejętego
przedsiębiorstwa.

Z poważaniem

JAN BARTKOWIAK.